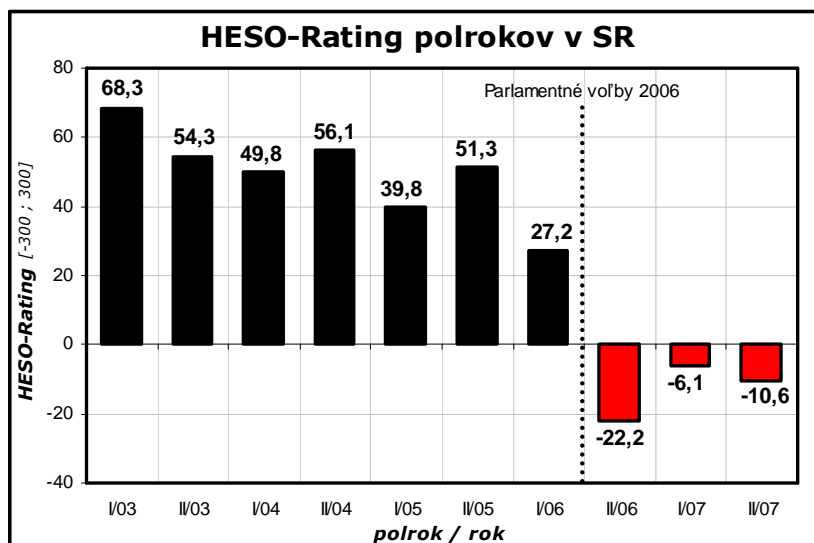

Tlačová správa, 27.2.2008

Reformná atmosféra v SR stále pod bodom mrazu

Výsledky projektu HESO (Hodnotenie ekonomických a sociálnych opatrení) za 2. polrok 2007

Podľa názoru hodnotiacej komisie 50 odborníkov (ekonómovia, analytici, právnici, sociológovia, politológovia, odborní žurnalisti, podnikatelia, zástupcovia stavovských organizácií, akademickej obce a tretieho sektora) bol druhý polrok 2007 z hľadiska reformnej atmosféry, resp. miery prínosu prijatých opatrení k sociálno-ekonomickému rozvoju krajiny znovu neúspešný. HESO-Rating polroka dosahuje od nástupu súčasnej vlády k moci zatiaľ iba negatívne hodnoty. HESO-Rating reflektuje názor hodnotiacej komisie odborníkov na kvalitu a dôležitosť vybraných realizovaných ekonomických a sociálnych opatrení zákonodarnej, výkonnej moci, ako aj rozhodnutí verejných inštitúcií.

Najprínosnejším opatrením 2. polroka 2007 pre spoločnosť bol podľa odborníkov **vstup SR do Schengenského priestoru**. Podnikateľ Juraj Lazový ho vníma „ako ďalší krok k „plnoprávnemu“ začleneniu Slovenska v rámci EÚ“, pričom podľa neho k úplnej integrácii „ešte chýba blížiac sa zavedenie eura a úplné uvoľnenie pracovného trhu občanom SR“ zo strany všetkých štátov EÚ. Tomáš Dudáš z Ekonomickej univerzity poznamenal, že vstup do Schengenu je jednou z najpozitívnejších udalostí ostatných rokov, ktorá „zjednoduší život tak podnikateľom, ako aj bežným občanom“.

Vysoké pozitívne hodnotenie odbornej verejnosti získali dve opatrenia, ktoré smerujú k väčšej elektronizácii a internetizácii služieb verejnej správy. Podľa respondentov zjednodušujú a zefektívňujú komunikáciu medzi občanmi a verejnými inštitúciami. **Spristupnenie údajov katastra nehnuteľností bezplatne na internete** umožní podľa Martina Kahanca z nemeckého výskumného Inštitútu pre štúdie o práci (IZA) „zefektívnenie trhu s nehnuteľnosťami, ako aj zvýšenie jeho transparentnosti“. **Spustenie poskytovania elektronických služieb Obchodného registra SR** od augusta 2007 znižuje podľa Richarda Ďuranu z ekonomického inštitútu INESS časové i finančné náklady podnikateľov. Jozef Orgonáš zo Zväzu obchodu a cestovného ruchu SR taktiež ocenil opatrenie ministerstva spravodlivosti, avšak upozornil, že „je potrebné, aby prepojenie medzi jednotlivými inštitúciami bolo také, aby podnikateľ chodil iba na jedno miesto“, tak ako je to napríklad vo Fínsku.

Najškodlivejším opatrením z hľadiska miery prínosu k sociálno-ekonomickému rozvoju krajiny bol v 2. polroku 2007 podľa názoru odbornej verejnosti v rámci projektu HESO **zákon, ktorý umožňuje začať stavať určité úseky diaľnic aj na ešte neodkúpených, resp. nevyvlastnených súkromných pozemkoch aj bez súhlasu vlastníka**. Právnik Radoslav Procházka povedal, že „vyššiu mieru opovážlivosti a neúcty k tým najzákladnejším pilierom slobodnej spoločnosti zákonodarcu ešte v tomto volebnom období nepredviedol“. Viacerí hodnotiaci odborníci považujú opatrenie za protiústavné, keďže, ako podotkol manažér Adrián Ďurček, ide o „pošliapanie základných práv občanov SR“. Podľa R. Ďuranu „demokracia nemôže fungovať bez ochrany vlastníckych práv“. Dodal, že „štyria vlci a jeden zajac nemôžu hlasovať, čo bude na večeru“. Redaktorovi Slovenského rozhlasu Milanovi Veleckému pripadá vláda „ako bezdomovec, ktorý sa v supermarkete rýchlo napcháva jedlom, lebo vie, že nemá peniaze na jeho kúpu a skôr či neskôr ho strážna služba vyhodí“.

Zákazom zisku zdravotných poisťovní sa podľa R. Ďuranu „odstránila hlavná hybná sila čo najefektívnejšie uspokojovať potreby pacientov, inovovať, a investovať kapitál nevyhnutný pre zvyšovanie produktivity v zdravotníctve“. Podľa slov Miroslava Siváčka z Asociácie absolventov MBA na Slovensku „súkromné zdravotné poisťovne sa začali pekne rozbiehať, prišlo k prvej diferenciacii služieb, úspore nákladov a tlaku na kvalitu a efektivitu poskytovanej zdravotnej starostlivosti“. Podotkol tiež, že „finančné podmienky na rok 2008 ponúkané poskytovateľom zdravotnej starostlivosti súkromnými poisťovňami boli lepšie ako u štátnych poisťovní“, pričom selektívny prístup bez kritérií pri uzatváraní zmlúv medzi Všeobecnou zdravotnou poisťovňou a nemocnicami bol podľa neho „len malou ukážkou, ako by vyzeralo financovanie zdravotníctva v prípade jednej zdravotnej poisťovne“.

Zavedenie dobrovoľnosti pre vstup a na obdobie pol roka i pre výstup z II. piliera dôchodkového zabezpečenia pre všetkých a predĺženie minimálnej doby sporenia z 10 na 15 rokov pre vznik nároku na dôchodok ohodnotil Róbert Kičina z Podnikateľskej aliancie Slovenska ako „*krátkozrakú snahu súčasnej vlády o vyriešenie aktuálnych finančných problémov Sociálnej poisťovne bez ohľadu na to, aké dôsledky to prinesie o 30-40 rokov*“. Podľa ekonóma Petra Gondu z Konzervatívneho inštitútu M.R.Štefánika sa tým vytvára ilúzia, že priebežný I. pilier dôchodkového systému – „*táto štátom ovládaná finančná pyramídová hra zabezpečí občanom vyššie dôchodky, ako by si našetrili sami*“. Podľa Gondu „*vláda návrhmi v dôchodkoch vnáša do systému neistotu, nedôveru v súkromné sporenie, zvyšuje odvodovú záťaž niektorých skupín občanov a zároveň koncepcie nerieši systémové problémy a veľkú finančnú záťaž zadlženého priebežného systému v Sociálnej poisťovni, ktorá sa po vyčerpaní zdrojov z privatizácie v roku 2009 začne prehľbovať na úroveň niekoľkých desiatok miliárd korún ročne*“. Ľuboš Vagač z Centra pre hospodársky rozvoj podotkol, že „*predĺženie minimálnej doby sporenia zásadne mení podmienky pre časť starších sporiteľov, ktorí vstupovali do II. piliera za iných pravidiel*“, čo spolu s diskriminačným vylúčením invalidov zo sporivého piliera považujú viacerí odborníci za protiústavné.

HESO - Hodnotenie ekonomických a sociálnych opatrení v SR		júl - december 2007
Poradie opatrení podľa ratingu (ich prínosu k sociálno-ekonomickému rozvoju krajiny)		RATING [-300;300]
Vstup Slovenskej republiky do Schengenského priestoru od 21. decembra 2007 (odhadované náklady súvisiacich opatrení – okolo 3,5 mld. Sk)		213,9
Sprístupnenie údajov katastra nehnuteľností bezplatne na internete od septembra 2007		129,3
Spustenie poskytovania elektronických služieb Obchodného registra SR od augusta 2007 (elektronické podávanie návrhov do OR SR; elektronické výpisy už aj na právne účely; pri elektronických žiadostiach o polovicu nižšie registrové poplatky)		120,2
Generálny zákon o zavedení eura (pravidlá postupu pri prechode zo slovenskej meny na euro)		107,9
Národný strategický referenčný rámec Slovenskej republiky na roky 2007 – 2013 (stanovenie základných priorít na čerpanie takmer 400 mld. Sk z eurofondov – infraštruktúra, znalostná ekonomika, ľudské zdroje a vzdelávanie)		54,3
Zúženie okruhu osôb povinných podávať ročné zúčtovanie zdravotného poistenia (poistenci štátu (napr. študenti, dôchodcovia) pracujúci na dohodu, poistenci štátu a zároveň zamestnanci alebo živnostníci, ak ich vymeriavací základ nepresiahne úhrn minimálnych miezd; zrušenie nedoplatkov a preplátok do 100 Sk; novela zákona o zdravotnom poistení)		26,0
Zavedenie regresívnej obchodnej prirážky na lieky (najlacnejšie lieky s vyššou prirážkou ako doteraz, drahšie s nižšou; plánovaná úspora nákladov na lieky do 400 mil. Sk v roku 2008 a do 800 mil. Sk v roku 2009)		20,5
Sprísenie podmienok nároku na predčasný starobný dôchodok (najskôr 2 roky pred dovŕšením riadneho dôchodkového veku a po 15 rokoch dôchodkového poistenia; zrieknutie sa dávky v nezamestnanosti už nebude mať pozitívny vplyv na výšku predčasného dôchodku; novela zákona o sociálnom poistení)		5,0
Zavedenie tzv. ekologickej dane - spotrebnej dane z elektriny, uhlia a zemného plynu od júla 2008 (do 2010 50% minimálnych sadzieb EÚ; mnoho oslobodení od dane (napr. spotreba domácností, výroba elektriny z obnoviteľných zdrojov); ročný výnos z dane do 1 mld. Sk)		-2,1
Stanovenie verejnej minimálnej siete poskytovateľov ústavnej zdravotnej starostlivosti (v minimálnej sieti len štátne nemocnice v počte 34; zníženie počtu lôžok v minimálnej sieti o 10%)		-3,7
Zvýšenie príplatku k príspevku pri narodení (len prvého) dieťaťa z 11 000 Sk na 20 440 Sk (príplatek spolu s príspevkom - 25 000 Sk; zvýšené výdavky o 250 mil. Sk; pravidelné (raz za mesiac) preventívne prehliadky u gynekológa v období tehotenstva ako podmienka nároku na príplatek)		-14,0
Rozhodnutie vlády SR stavať 157 km diaľnic a rýchlostných ciest pomocou súkromného kapitálu cez PPP projekty (náklady od 150 mld. Sk do 300 mld. Sk)		-14,5
Štátny rozpočet na rok 2008 (schodok štátneho rozpočtu - 32 mld. Sk; deficit verejných financií - 2,3% HDP)		-19,2
Zákon o minimálnej mzde (ak sa na úprave výšky minimálnej mzdy nedohodnú sociálni partneri, zvýši sa nariadením vlády automaticky o medziročný nominálny rast priemernej mzdy v hospodárstve SR; úprava minimálnej mzdy vždy k 1. januáru)		-21,0
Plán plošného zníženia počtu štátnych zamestnancov o 20% do konca roka 2007 (skutočné zníženie stavu štátnych úradníkov je podľa rôznych názorov od 0% do 5%)		-23,8
Mimoriadne odpustenie penále za dlžné sociálne odvody v prípade ich splatenia Sociálnej poisťovni do konca januára 2008 (odhad zvýšených príjmov Sociálnej poisťovne – 900 mil. Sk; novela zákona o sociálnom poistení)		-36,0
Ustanovenie maximálnej výšky celkových úrokov a poplatkov za poskytnutie spotrebiteľského úveru (navrhovaný limit – dvojnásobok trhovej priemernej ročnej percentuálnej miery nákladov pre príslušný typ spotrebiteľského úveru)		-37,4
Zníženie sadzby dane z pridanej hodnoty (DPH) na knihy z 19% na 10% (výpadok príjmov štátneho rozpočtu vo výške približne 140 mil. Sk)		-44,0
Poskytnutie vianočného príspevku pre dôchodcov aj v roku 2007 (diferencovane v závislosti od výšky dôchodku – 2 000 Sk pre poberateľov dôchodku do 3 753 Sk, 1 750 Sk pre dôchodcov s dôchodkom v pásme 3 753 Sk - 7 505 Sk a 1 500 Sk pre dôchodcov v pásme 7 506 Sk - 11 257 Sk; zvýšenie verejných výdavkov o 1,7 mld. Sk)		-49,3
Obnovenie 9 okresných súdov zrušených optimalizáciou súdnej sústavy v roku 2005 (novela zákona o sídlach a obvodoch súdov SR)		-58,6
Znovuzavedenie povinných odporúčaní lístkov od všeobecného lekára ako podmienky pre vyšetrenie u špecialistu a obnovenie zdravotných obvodov (rajónov) pri ponechaní slobodnej voľby lekára (novela zákona o zdravotnej starostlivosti)		-69,8
Zvýšenie maximálneho vymeriavacieho základu pre platenie poistného na sociálne poistenie z 3-násobku na 4-násobok priemernej mzdy v hospodárstve; zvýšenie odvodov pre pracujúcich dôchodcov a invalidov (odhadované celkové zvýšenie odvodového zaťaženia - vyše 2 mld. Sk; novela zákona o sociálnom poistení)		-75,7
Povinné uzatvorenie zmluvy so štátom akreditovanými firmami poskytujúcimi pracovnú zdravotnú službu pre všetkých podnikateľov (aj tých, ktorí nikoho nezamestnávajú) (povinnosť zamestnávateľa zabezpečiť na vlastné náklady povinné lekárske preventívne prehliadky zamestnancov len u týchto firiem)		-77,8
Zastavenie transformácie štátnych zdravotníckych zariadení na akciové spoločnosti (podiel štátu v už transformovaných zariadeniach nesmie klesnúť pod 51%; novela zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti)		-78,0
Zavedenie dobrovoľnosti pre vstup a na obdobie pol roka i pre výstup z II. piliera dôchodkového zabezpečenia pre všetkých (predĺženie minimálnej doby sporenia z 10 na 15 rokov pre vznik nároku na dôchodok z II. piliera; za invalidov už štát nebude odvádzať príspevky do II. piliera; novelizácia zákona o starobnom dôchodkovom sporení)		-95,5
Zákaz zisku pre zdravotné poisťovne (povinnosť použiť kladný hospodársky výsledok z verejného zdravotného poistenia na úhradu zdravotnej starostlivosti; zníženie hornej hranice výdavkov zdravotných poisťovní na svoju prevádzku zo 4% na 3,5% z vybraného poistného; novela zákona o zdravotných poisťovniach)		-97,9
Umožnenie začať stavať určité úseky diaľnic aj na ešte neodkúpených, resp. nevytváraných súkromných pozemkoch aj bez súhlasu vlastníka (zákon o jednorazových mimoriadnych opatreniach v príprave niektorých stavieb diaľnic a ciest pre motorové vozidlá)		-153,3

Zdroj: INEKO

Viac informácií o projekte HESO, zoznam hodnotiacich odborníkov, ako aj kompletne výsledky (spolu so všetkými komentármi odborníkov) nájdete na: www.ineko.sk.

Dušan Zachar

koordinátor projektu HESO
heso[a]jineko.sk , (02) 53 411 020

Projekt HESO podporili:

AMROP HEVER Slovakia, s.r.o.
Investkredit Bank AG, zastúpenie zahraničnej banky na Slovensku
SLOVNAFT, a.s.
SOITRON, a.s.